

Een talenpracticum

Rechtsaf, linksaf of rechtdoor? Ik tuur op de twintig jaar oude, volledig uit elkaar vallende kaart van Thailand die onder de snelbinder van mijn voordrager zit. Afgezien van het feit dat de kaart hard aan een plakbandbeurt toe is, is hij ook nog vrij waardeloos want deze wegkruising staat er niet eens op. Waarom heb ik bij het vliegveld van Bangkok niet gewoon de grote weg genomen? Dan had ik me al deze zoekproblemen bespaard. Maar die grote wegen in de buurt van Bangkok zijn ook niet alles: hels lawaai, druk en oninteressant. Daarom heb ik voor secondaire, tertiaire en vooral rustigere wegen naar Ayuthaya gekozen, voor zover die in dit gebied bestaan.

‘Jij van Amerika?’ hoor ik opeens naast me in gebroken Engels. Ik kijk op en zie rechts van me een vrouw van een jaar of 18 gezeten op een ronkende bromfiets. Blijkbaar was ik zo verdiept in die kaart voor me, dat ik haar niet heb horen komen.

‘Nee,’ antwoord ik, ‘Van Ho...’

‘Van Engeland?’ onderbreekt ze me.

‘Ook niet. Ik kom uit...’

‘Jij Engels spreek?’

‘Ja. En jij?’

‘Ik ook. Beetje. Ik studente Engels. Jij toerist?’

‘Ja.’

‘Ik Engels oefenen als ik toerist zie.’

‘Mooi, dan kun je me hopelijk uitleggen hoe ik in Thanya Buri moet komen.’

‘Jij zeggen wat?’

Blijkbaar was mijn zin te gecompliceerd voor deze studente. Waarschijnlijk is ze nog eerstejaars. Daarom zeg ik: ‘Ik zoek de weg naar Thanya Buri.’

‘Waar wil je heen?’

‘Naar Thanya Buri. Dáárom zoek ik de weg naar Thanya Buri.’

‘O... Jij naar Thanya Buri wil?’

‘Ja.’

‘O, dat heel eenvoudig.’

‘Toch niet zo heel eenvoudig met deze kaart,’ en ik wijs op het vod voor me.

‘Ja, hééél eenvoudig. Jij hier rechtdoor. Dan rechts en bij tempel links over brug en bij stoplicht weer rechts en dan rechtdoor en bij...’ Hier onderbreekt ze haar stortvloed van informatie. Waarschijnlijk zoekt ze een woord, bijvoorbeeld ‘fabriek’ of ‘politiebureau’, waar ik weer links of rechts moet om vervolgens... Ik ben de draad bij de tempel natuurlijk al kwijtgeraakt.

‘Wacht,’ zeg ik en pak een schriftje en een pen die ik voor dit soort situaties altijd bij de hand heb en vraag: ‘Kun je een kaartje tekenen?’

‘Kom. Ik jou breng,’ zegt ze zonder het schriftje en de pen aan te nemen. Daarop maakt ze een zwaaiende beweging vooruit met haar arm, zoals een ritmeester van de cavalerie doet als hij zijn troep in beweging wil zetten en herhaalt: ‘Kom!’ Dan rijdt ze vooruit met een snelheid van 30 km/uur. Ik volg met 20 km/uur, niet onaardig met een volbeladen fiets. Per seconde loopt mijn hulpvaardige gids dus een kleine drie meter op me uit. Waar we rechts moeten kijkt ze om en ziet ze dat ik al enige honderden meters achter lig. Daarom wacht ze totdat ik weer in de buurt ben en slaat dan rechtsaf, waarna ze haar machine meteen weer vlot laat accelereren tot 30 km/uur. Bij de tempel, een witte met rood dak en twee fraaie beelden er voor, niets ouds, maar wel mooi, zoals elk stadje in Thailand er een of meerdere heeft, houdt ze opnieuw even halt. Ik kom zwetend van de inspanning achter haar aan, want zo’n eerste dag met bagage is het weer even wennen. De temperatuur, die 30 graden hoger is dan die waarbij ik gisterochtend in Nederland op het vliegtuig stapte, is natuurlijk heerlijk, maar de relatieve vochtigheid van rond de 90% helpt een flink handje bij de productie van het luie zweet. We slaan linksaf, waarna de studente met een vaartje van 15 km/uur over een brug rijdt en met die zelfde snelheid voortsukkelt. Blijkbaar heeft ze in de gaten dat 30 km/uur voor mij te hoog is gegrepen en past ze haar snelheid aan, helaas teveel, want nu moet ik me inhouden. Het is net een ontregeld regelsysteem.

Boeddhistische tempel.

Plotseling, nog voordat we bij het stoplicht zijn, slaat ze linksaf. Dat is volgens mij in strijd met haar aanwijzingen, maar ik kan me natuurlijk vergissen. Het is echter ook in strijd met mijn richtinggevoel dat zegt dat we meer naar rechts moeten. Waarschijnlijk ben ik geheel de draad kwijt door deze wirwar van wegen. Ze heeft haar snelheid echter alweer bijgesteld naar 25 km/uur, waardoor ze ondertussen zover voor ligt, dat ik niet kan vragen of we nog wel op de juiste route naar Thanya Buri zitten. Twijfelend volg ik haar. Bij een eettentje naast de weg stopt ze en beduidt ze mij, als ik met een druipend hoofd van het zweet en een doorweekt shirt halt houd, plaats te nemen op een stoeltje aan een van de tafeltjes. Vragend kijk ik haar aan.

‘Zit,’ gebiedt ze en wijst op de stoel. ‘Jij koffie of thee?’ Blijkbaar denkt ze dat ik na deze achtervolging van nog geen 3 km al aan rust en versterking toe ben. Ik neem plaats en zeg: ‘Thee, graag.’ Ze bestelt het gevraagde bij de dame van het tentje, neemt dan tegenover mij plaats en vraagt: ‘Van waar jij?’

De riviergodin

Als ik terugrijd naar mijn nulsterrenhotel is er plotseling een grote drukte op straat. Die is er natuurlijk altijd, maar nu extra. Er is wat aan de hand. De mensen kijken naar iets wat van verre nadert. Het blijkt een optocht te zijn: muzikanten met daarachter versierde wagens zoals ik die vroeger in Breda zag met carnaval. De grootste en belangrijkste kar wordt getrokken door vier in kleurige gewaden gestoken slaven en op die kar zit een in een fraai pakje gestoken vrouw die met een grote waaier koelte wordt toegewuifd door een vijfde slaaf. Als ik een foto van de kar maak zegt een Thailander die naast me staat te kijken in het Engels: ‘Dat is de riviergodin.’

‘De riviergodin?’ herhaal ik vragend.

‘Ja, u weet toch wat het Loi-Kratongfestival inhoudt?’

De riviergodin.

‘Eerlijk gezegd ben ik het even vergeten.’

Daarop vertelt de man, vermoedelijk een hoogleraar Engels aan de universiteit van Bangkok, getuige het gemak waarmee hij Engels spreekt, dat Loi Kratong een dankzegging is aan de riviergodin voor het schenken van leven aan de wouden en velden.

‘En dat zonder een muntje van 5 baht!’ zeg ik.

‘Pardon?’ vraagt de man.

Ik vertel hem over het informatiebureau waar de informatie bij windkracht 15 de mist in werd geblazen en over de stenen tafel waar ik voor 5 baht een van de twee vragen die ik had, beantwoord kreeg. ‘En nu krijg ik dus het antwoord op die andere vraag, wat Loi Kratong inhoudt, zomaar zonder muntje,’ voeg ik eraan toe.

‘Het halve antwoord op je tweede vraag,’ antwoordt de man, ‘want met Loi Kratong vragen de mensen ook vergiffenis aan de riviergodin voor het gebruik van de aarde en voor de vervuiling daarvan.’

‘Voor de vervuiling?’ vraag ik verwonderd. ‘Dan zullen de wacht-rijen voor de biechtstoelen deze dagen wel lang zijn, want de rotzooi van plastic flessen, plastic zakken, papieren bordjes en lege blikjes langs de wegen en op picknickplekken liegt er niet om.’

‘Ja, de mensen kunnen hier helaas nog niet goed overweg met al dat plastic en die rommel.’

‘Het zou mijns inziens beter zijn om de riviergodin wat minder om vergiffenis te vragen en de handen wat meer uit de mouwen te steken om de bende op te ruimen,’ merk ik op.

‘En vooral ook om de mensen bij te brengen dat de natuur en de wegbermen geen vuilnisbakken zijn,’ voegt de man er aan toe.

Ja, we zijn het met elkaar eens, maar wat begin je met z’n tweeën tegen veertig miljoen mensen die andere ideeën hebben op het gebied van vuilverwerking?

Om een goed plaatsje te bemachtigen ga ik ’s avonds vroeg naar het tempelcomplex. Daar zijn al erg veel mensen, maar wat me opvalt is dat er slechts weinig westerse toeristen zijn. Dat verbaast me enigszins want vandaag heb ik heel wat bleekgezichten bij de tempels gezien. Misschien zijn de meesten niet verder dan de Tourist Information gekomen.

Een lelijke, dikke monnik

Chiang Mai is een grote stad in het noorden van Thailand. Er is nogal wat te zien en te doen, vandaar dat veel toeristen het bezoeken. Hoewel ik er in het verleden al twee keer ben geweest, ga ik er weer heen, in de eerste plaats omdat het op mijn route ligt, maar ook omdat ik er na al die jaren weer eens een kijkje wil nemen. Er staan flink wat tempels en kloosters. In Wat Phra Singh is het meest vereerde Boeddha-beeld van de stad te bewonderen. Mijn reisgids is er lovend over, maar mijn voorkeur gaat uit naar Wat Chedi Luang, die uit 1441 stamt. Het is een massieve stoepa, eigenlijk meer een piramide met een grondvlak van 54 bij 54 meter. De hoogte meet 52 meter, maar vroeger was hij 82

Wat Chedi Luang, (Chiang Mai).

meter hoog en was daarmee het hoogste bouwwerk van het toenmalige Lanna-koninkrijk. Tijdens de aardbeving van 1545 is de toren die er op stond gedeeltelijk ingestort, waardoor het gebouw 30 meter aan hoogte verloor. Een jaar of twintig geleden is de ruïne van de stoepa met hulp van de UNESCO en de Japanse regering weer een beetje gefatsoeneerd, echter niet geheel naar de zin van sommige historici, omdat de restauraties in Thaise stijl zijn uitgevoerd en niet in Lanna-stijl, wat eigenlijk had gemoeten. Als je het verschil tussen de Thaise stijl en de Lanna-stijl niet precies kent, zoals ik en ongetwijfeld menig andere toerist die hier rondwandelt, hoeft je daar niet zo druk over te maken. Wat er nu staat, ziet er mooi genoeg uit om er een tijdje rond te kijken en er een paar foto's van te maken.

Aan een van de vier zijden leidt een brede, steile trap, geflankeerd door twee grote stenen draken, voorbij het eerste platform, waarop vijf stenen olifanten staan, naar het tweede platform. Daarop staat het onderstuk van de toenmalige toren. In elk van de vier zijden van die toren zit een grote witte stenen poort waarachter zich een nis bevindt met een gouden Boeddhabeeld. De toren zelf is niet meer herbouwd tot zijn oorspronkelijke hoogte. De restaurateurs hebben hem afgeknot, waardoor hij een heel eigen en herkenbare vorm heeft gekregen. Naast deze Wat staat onder een afdakje een rood en goud gekleurd beeld van een Boeddha-achtige figuur. Volgens een bordje ernaast stelt het niet de echte Boeddha voor, maar is de afgebeelde figuur Tan Pra Maha Kajjana. In tegenstelling tot de meeste Boeddhabeelden in Thailand is hij dik, alsof hij te veel hamburgers heeft gegeten. Het bord verhaalt voorts dat deze Tan Pra Maha Kajjana tijdens zijn leven erg mooi was. Als monniken hem zagen dachten ze dat ze met de echte Boeddha te maken hadden, wat nogal eens leidde tot misverstanden. Een van de monniken had zelfs een heel merkwaardige gedachte: 'Als Tan Pra een vrouw zou zijn, zou ik hem (haar, dus) trouwen.' Om op zo'n gedachte te komen moet je toch wel flink de weg kwijt zijn, lijkt mij. Op het bord staat, dat deze gedachte dermate zondig was, dat de monnik op slag in een vrouw veranderde, waarna hij, of eigenlijk dus zij, zich schaamde en naar een andere stad vluchtte. De knappe Tan Pra werd door deze commotie rond zijn fraaie verschijning zo bedroefd, dat hij zichzelf ver-

De dikke Tan Pra Maha Kijjana.

anderde in een lelijke, dikke monnik en daarmee was al het gedoe van verwarde monniken voorgoed van de baan.

Deze bizarre geschiedenis komt me eerlijk gezegd een beetje onwaarschijnlijk voor, maar toch staat het allemaal op dit bord geschreven. Zou iemand het gewoon uit zijn duim hebben gezogen? Maar waarom heeft hij het dan niet nog veel mooier gemaakt, bijvoorbeeld door er een paar draken bij te slepen die in feeën veranderen of omgekeerd? Met reuzen die de boel kort en klein slaan is ook wel wat te beginnen, maar niets van dat alles. Zou het drama op dat bord dan toch waar zijn? Het verhaal van Doornroosje klinkt ook onwaarschijnlijk, maar dat hebben we toch evenmin verzonnen?

Op mijn tweede dag in Chiang Mai maak ik een fietstochtje zonder bagage naar de Wat Phra That Doi Suthep, een tempel in de bergen ten westen van Chiang Mai. Als ik na 8 km de stad uit ben, rijd ik verder over een goede asfaltweg met veel bochten, van 300 meter hoogte, waarop Chiang Mai ligt, naar de 1000 meter hoog gelegen tempel.

Het is een plezierige klim van 12 km lengte met een gemiddeld stijgingspercentage van 6%, waarbij ik onderweg enkele keren een mooi uitzicht heb over de stad. Als ik ongeveer op een derde ben, haalt een groepje van vier jonge Thailanders op racefietsen me met een reuzenvaart in, maar aan hun krampachtige manier van rijden zie ik dat ze geen getrainde wielrenners zijn en dat ze dit tempo waarschijnlijk niet gaan volhouden. Vroeger ging ik daar natuurlijk op volle kracht achteraan, maar nu geloof ik het wel en peddel ik rustig door.

Een paar bochten verder zie ik het groepje alweer. Hun tempo is drastisch gezakt en ik loop flink in. Een van hen kijkt om, ziet me naderen en waarschuwt de anderen, waarna ze opnieuw fors versnellen en met een flinke vaart om de volgende bocht verdwijnen. Twee kilometer voorbij hun tweede demarrage komen ze voor de derde maal in het zicht. Nogmaals sprinten ze weg, natuurlijk om te laten zien dat ze zich door een westerling die ook nog eens ouder is dan zij, niet laten inhalen. Ik vrees voor hen dat ze teveel op een bromfiets en te weinig op een fiets hebben gezeten om deze race, die zij er van maken, te winnen. En inderdaad, een minuut of tien later staan ze hijgend aan de kant van de weg water uit hun bidons ter koeling over hun hoofden te spuiten. De verwondering dat ik gewoon rustig doorrijd is van hun bezwete gezichten te lezen. Uiteindelijk finishen ze toch nog voor mij op de parkeerplaats onderaan Wat Phra Doi Suthep, want als ik nog een kilometer te gaan heb rijdt een auto met de vier fietsen op het dak me voorbij. Op de parkeerplaats staren de jongens mij ongelovig aan als ik de laatste meters afleg, mijn fiets tegen een paal parkeer en de lange trap op loop die naar het tempelcomplex leidt, ongeveer 30 meter hoger.

Bovenaan de trap moet ik 30 baht toegang betalen. Op een bord staat waarom: De regering betaalt geen cent voor het onderhoud van de tempel, dus moeten de buitenlandse bezoekers dat doen. Waarom Thailanders er gratis in mogen is me niet helemaal duidelijk. Ik kijk omlaag naar de parkeerplaats waar het vol staat met peperdure personenauto's en four-wheel-drives. De eigenaars daarvan zouden volgens mij ook wel een paar bahtjes kunnen neertellen om hier binnen te gaan. Dan zou je eens zien hoe goed ze deze tempel konden onderhouden, want hierboven krioelt het van de bezoekers, voornamelijk

Thailanders. Verder is het alles goud wat er blinkt: stoepa's, pilaren en gebouwen. Deze tempel is in 1383 gebouwd tijdens het bewind van koning Keu Naone. De plek waar de tempel moest komen is uitgezocht door een olifant, zo vermeldt de legende. Een monnik uit Sukhothai bracht de koning een heilige relikwie en vroeg hem die op een witte olifant te plaatsen. Aldus werd gedaan, waarna het dier uit zichzelf de berg op sjokte en precies op deze plek dood neer viel. Dat was het teken om hier de tempel te bouwen. Later werd deze tempel een belangrijk pelgrimsoord en dat is hij tot op de huidige dag gebleven.

Het zou een interessant experiment zijn om in Europa, bijvoorbeeld in Rome, een olifant uit een dierentuin te halen, hem een relikwie uit de een of andere kathedraal op de rug te binden en dan een nieuwe kathedraal te bouwen op de plek waar het dier heen zou lopen. Of ze in het Vaticaan warm zouden lopen voor zo'n idee is de vraag maar toch houden de katholieken van mystiek, getuige Lourdes, Santiago de Compostela, Fatima en nog veel meer pelgrimsoorden.

Wat Phra That Doi Suthep bij Chiang Mai.

